

elő. A gazdasági lehetetlenülésnek a tárgyi szolgáltatásra kötelezetre szorítása megfelel e jogi fogalom eredetének. (V. ö. Polgári Jog II. évfolyam 6. szám, 193. oldal.) Sz—i.

Polgári perút. A perút (Pp. 180. §- 1. p.) kérdésében foglal állást a kir. Curiának alábbi öt határozata: Birói jogsegélyt az 1914:XVII. t.-c. nem általában a közforgalmu vasutak alkalmazottainak minden szolgálati jogviszonyi jellegű követelése iránt, hanem az 55. §-ban szabályozott módon csupán a *felmondás* vagy a *létszámból való törlés* útján elbocsátott alkalmazottak igényeinek védelmére ad; amiből következőleg a szolgálati viszonyból származtatott minden más igény érvényesítése egyedül az ugyanazon t.-c. 13. §-ával statuált és fokozatos fellebbvitelileg szervezett igazgatási útópanasznak sorára tartozik. P. II. 7266/1925. 926. febr. 10.

Az 1370/1921. M. E. számú rendelet a per tárgyát képező közszállításból eredő jogviszonyokat illetően a birói ut kizárásával csak azoknak a kérdéseknek elbírálását utalja a közigazgatási hatóság hatáskörébe, amelyek a szerződés fennállását vagy érvénytelenségét és a gazdagodás fenforgását, vagy fenn nem forgását érintik. Következésképpen a közigazgatási hatóság csak e szempontok alapulvételével bírálhatja felül s határozhat e jogviszonyokban annak dacára, hogy az ingó dolognak közigazgatási hatóság megbízásából teljesített javítása magánjogi ügyletnek minősül s a felperesnek a javításért járó díj iránti igénye magánjogi természetű, mert a felhívott rendelet a felsorolt magánjogi kérdések elbírálását kifejezetten a közigazgatási hatóság hatáskörébe utalja. Minden egyéb e kérdések keretében nem tartozó kérdés eldöntése tehát — kifejezett kizáró rendelkezés hiányában — a birói utra tartozik.

Felperes keresetét a m. kir. kereskedelmi minisztérium ama mulasztására alapította, hogy sürgetései és a felhívott rendelet 7. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem az itt megjelölt 3 havi határidő alatt, hanem csak 1925. évi április hó 15-én hozta meg a felhívott rendelet 1. §-ában foglaltak szempontjából B) alatt csatolt határozatát s utalta csak ki felperes követelését, s keresete ebből a mulasztásból a magyar koronának időközi értékromlásából eredt vagyoni hátrányának — tehát magánjogi igénynek — megtérítésére irányul. Ez az igény az 1370/1921. M. E. számú kivételes s így szigoruan értelmezendő rendelet rendelkezései alá nem vonható, s így annak elbírálása a birói uttól elvonva nincsen. P. VII. 42/1926. 926. máj. 12.

Általános jogelv, hogy a bíróság a törvényes hatáskörében eljáró közigazgatási (egyházi) hatóság határozatait azok helyessége és jogszerűsége szempontjából felül nem bírálhatja, következőleg nem dönthet afelől a kárigény felől sem, amely az ilyen határozat szabálytalanságára vagy jogellenes voltára van alapítva.

Olyan törvény, vagy törvényerejű rendelet pedig nincs, amely megengedné, hogy az egyházi tisztviselők felett fegyelmi úton eljárni hivatott hatóságok határozatával meg nem elégedő fél a polgári bíróság előtt kereshetne orvoslást. P. I. 4537/925., 926. jan. 26.

A m. kir. Curia felperesnek a fellebbezési bíróság ítélete ellen intézett támadását alaptalannak találta, mert a keresetben felhozott abból a tényből, hogy az 1921: XV. t.-c. 56. §. értelmében köztartozás jellegű vagyonszállásnak törlesztését végső fokban a közigazgatási bíróság rendelte el, — tekintettel arra, hogy a közigazgatási bíróság csupán oly kérdésben határoz, amelyek minden fokozaton közigazgatási, pénzügyi hatósági hatáskörbe tartoznak, — jogszerűen következik, hogy a közigazgatási bíróság határozatának végrehajtása is közigazgatási, pénzügyi hatósági hatáskörbe tartozik.

Ezt a jogi helyzetet nem érintheti az a körülmény, hogy a közigazgatási bíróság által törölni rendelt és a kir. kincstár által visszatérített vagyonszállás összegét a felperes átszámítottan, valorizálva követeli, mert az átszámítás ténye a követelés jogi természetét és így a hatáskörre nincs befolyással.

A fellebbezési bíróság tehát nem sértett jogszabályt, midőn helyesen felhozott indokok alapján azt állapította meg, hogy a kereset érvényesítése nem tartozik a polgári perútra és ebből az okból helybenhagyta az alperes által a P. 180. §. 1. pontja alapján emelt pergátló kifogásnak helytadó elsőbírósági ítéletet. P. II. 5884/925. 1926. máj. 20.

Felperes keresetében az alperes M. r.-t. város tanácsa, mint közhatalóság által végszükségből közellátás céljaira tőle igénybevett fa ellenértéket és annak kitermelése által szükségessé vált utánültetés költségének megtérítését követeli.

A felperes igénye e szerint közjogi viszonyból származik. Ily igények elbírálása pedig polgári perútra nem tartozik.

E szerint a Pp. 180. §-a 1. pontjában felsorolt és e szakasz utolsó bekezdése szerint hivatalból figyelembe veendő pergátló körülmény forogván fenn, a per a Pp. 182. §-a alapján megszüntetendő volt. P. 1500/1915, 926. január 12. H.

A fél, mint tanu. Régi törvénykezési alaptétel, hogy a fél vagy annak a perléskori törvényes képviselője nem lehet a perben egyúttal tanu is. A perjogi tudomány sokáig változatlanul vallotta ezt az elvet, míg *Hellwig* fel nem állította az egyetlen kivételt: a pertárs tanukép kihallgatható olyan ténykörülmenyre nézve, amely kizárólag a másik pertársra nézve bír jelentőséggel. (*Hellwig*: System I. T. 122. §. III. e.). Nagy fontossága gyakorlati jelentősége van e kivételnek, mert példája szerint a fődös pertárs, aki természetesen nem lehet tanu saját kötelme tekintetében, tanukép kihallgatható a mellékkötelezett pertárs kezességvállalásának tartalmára nézve.

Egyébként csak a perléskori törvényes képviselő nem lehet perbeli-tanu; tehát aki a per alatt már nem törvényes képviselő, vagy aki a peresített jogviszony keletkezésénél képviselője volt ugyan a félnek, de nem mint törvényes, hanem csak mint közönséges képviselő (cégvezető, üzletvezető stb.) járt el, az tanu lehet, illetve azt tanukép kell kihallgatni.

Ezen utóbbi szabály azonban nem jelenti azt, hogy ha a törvény valamely ügylet alakításához tanuk alkalmazását kívánja meg, a fél nevében eljáró képviselő az ügyletkötésnél egyúttal tanu is lehet. A járásbírósi hatáskör ellen emelt pergátló kifogás keretében merült fel legutóbb ez a kérdés.